

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3615>

**THE EFFECT OF PHYSICAL SPACE DESIGNS OF PRIMARY
SCHOOLS ON ORGANIZATIONAL CULTURE**
İLKOKULLARIN FİZİKSEL MEKÂN TASARIMLARININ ÖRGÜT
KÜLTÜRÜNE ETKİSİ

**Yasemin Yalçın¹
Sibel Güven²**

Abstract

Physical space design in primary schools plays an important role in shaping school organizational culture. The physical environment is considered as an element that strengthens the sense of belonging of teachers and students towards the school and supports the educational process. In this study, the effects of physical elements such as architectural features of the primary school environment, classroom arrangements, and common areas on organizational culture were discussed. In this context, it was aimed to determine how the physical structure of schools affects the behaviors and social interactions of students and teachers. The study group consisted of 75 teachers and 25 school administrators working in primary schools in Turkey. In this study, in which qualitative method was used, case study was preferred as the design. Data were collected through teacher and administrator interview forms with open-ended questions and Google forms on the web. Content analysis was used to analyze the data. In addition, school and classroom observations were used to reveal the existing situation. According to the results obtained from the research, it was seen that physical space design has great effects on organizational culture, teacher-student relations and school climate in primary schools. The features of physical space that increase cooperation, strengthen social relations and provide security positively affect the general functioning of schools and increase the motivation of every individual in the school. According to the research findings,

Keywords: Organizational Culture, Physical Space Design, Case Study, Teacher and Administrator

Özet

İlkokullarda fiziksel mekan tasarımı, okul örgüt kültürünün şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Fiziksel çevre, öğretmenlerin ve öğrencilerin okula yönelik aidiyet hislerini güçlendiren, eğitim sürecini destekleyen bir unsur olarak değerlendirilir. Araştırmada ilkokul ortamının mimari özellikleri, sınıf düzenlemeleri, ortak alanlar gibi fiziksel unsurların örgüt kültürü üzerindeki etkileri ele alınmış bu kapsamda, okulların fiziksel yapısının, öğrencilerin ve öğretmenlerin davranışlarını ve sosyal etkileşimlerini nasıl etkilediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de yer alan ilkokullarda çalışan 75 öğretmen ve 25 okul yönetici oluşturmuştur. Nitel yöntemin kullanıldığı bu araştırmada desen olarak durum çalışması tercih

¹ Yüksek Lisans Öğr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, E-mail: yasemin.yalcin9027@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2817-7519>

² Prof. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, E-mail: s_guven@comu.edu.tr ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4550-7297>

edilmiştir. Veriler, açık uçlu soruların yer aldığı öğretmen ve yönetici görüşme formları ile Google formlar aracılığı ile web üzerinden toplanmıştır. Veriler analiz edilirken de içerik analizinden yararlanılmıştır. Ayrıca var olan durumu ortaya koymak amacı ile okul ve sınıf gözlemleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, fiziksel mekan tasarımının ilkokullarda örgüt kültürü, öğretmen-öğrenci ilişkileri ve okul iklimi üzerinde büyük etkileri olduğu görülmüştür. Fiziksel mekanın iş birliğini artırıcı, sosyal ilişkileri güçlendirici ve güvenlik sağlayıcı özellikleri, okulların genel işleyişini olumlu yönde etkileyerek okulda olan her bireyin motivasyonunu yükseltmektedir. Araştırma bulgularına göre, güvenli ve konforlu bir okul ortamı, öğrenci ve öğretmenlerin okula olan bağlılıklarını artırmaktadır. Bu nedenle, okul binalarının güvenlik önlemlerine uygun olarak düzenlenmesi ve ergonomik mobilyalarla donatılması, okul kültürünün geliştirilmesi adına önemli bir adımdır.

Anahtar Kelimeler: Örgüt Kültürü, Fiziksel Mekan Tasarımı, Durum Çalışması, Öğretmen, Okul Yöneticisi

GİRİŞ

Okul ortamı, öğrencilerin öğrenme süreçlerini şekillendiren, onları sadece akademik anlamda değil, sosyal ve duygusal yönden de etkileyen önemli bir faktördür. Bu ortamın fiziki yapısı, öğretim süreçlerinin etkinliği, okulda geçirilen zamanın kalitesi ve okul kültürünün gelişimi üzerinde doğrudan bir rol oynar. Okul kültürü, okulda bulunan tüm kişiler tarafından oluşturulan değerler, inançlar, normlar ve alışkanlıkların toplamıdır. Bu kültür, belli bir etkileşim içinde gerçekleşir ve okulda bulunan herkesi etkiler. Güçlü bir okul kültürü eğitim ortamının niteliğini, başarı durumunu doğrudan artırır. Okullar, yalnızca bilgi aktarımı yapılan yerler değil, aynı zamanda çocukların sosyal beceriler kazandığı, değerler geliştirdiği ve kimliklerini şekillendirdiği mekânlardır. Fiziksel mekan koşulları okul kültürünün vazgeçilmez ve en önemli parçalarından biridir. Fiziksel mekân, yalnızca yapısal öğelerden ibaret değildir; aynı zamanda öğretmenlerin ve öğrencilerin etkileşimini, iletişimini ve topluluk duygusunu güçlendirebilir. Fiziksel mekan koşullarının niteliği okul kültürünü önemli ölçüde şekillendirirken, okul kültürü ise eğitim öğretim sürecini şekillendirir.

Okullarda örgüt kültürü, öğrencilerin öğrenme deneyimlerinden öğretmenlerin mesleki tatminlerine kadar geniş bir yelpazede etkili olur. İlkokul gibi eğitim kurumlarında örgüt kültürü, eğitim politikalarının uygulanma biçimini, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişkileri ve okulun genel atmosferini belirleyen önemli bir faktördür (Sönmez, 2006). Kurumun fiziksel ortamı, çalışanların günlük etkileşimlerini ve iş birliğini kolaylaştırarak kurumun genel atmosferine katkıda bulunur. Özellikle eğitim kurumlarında fiziksel mekan düzenlemeleri, öğrenciler ve öğretmenler arasındaki ilişkileri ve genel okul kültürünü doğrudan etkileyebilir (Aydınlı, 2003). Eğitim kurumlarında örgüt kültürü, öğretmenler, öğrenciler ve yöneticiler arasında paylaşılan değerler, normlar ve tutumlar bütünüdür. Bu kültür, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini, öğretmenlerin mesleki tatminini ve okulun genel atmosferini doğrudan etkiler. Fiziksel mekan, bu kültürün şekillenmesinde kritik bir rol oynar; eğitim ortamının mimari yapısı, sınıf düzeni, ortak alanların kullanım şekli gibi unsurlar okul kültürüne katkıda bulunur. Örneğin, öğretmenler odası veya öğrenci ortak alanları gibi sosyal alanların mevcut olması, iletişimi artırarak kurumdaki iş birliğini teşvik eder. Fiziksel mekanın eğitimde örgüt kültürüne olan katkısı, kurum üyelerinin sosyal ilişkilerini destekleyen, etkileşimi artıran ve aidiyet hissi uyandıran bir çevre yaratmasıdır (Dinç, 2007). Okul kültürüne katkı sağlaması açısından fiziksel mekan tasarımında, özellikle eğitim kurumlarında belirli yaklaşımlar benimsenmiştir. İşlevselci yaklaşım, mekanın verimliliği ve kullanıcı dostu olması gerektiğini vurgular; bu, kurumun kültürüne doğrudan etki eder. Simgesi

yaklaşım ise mekânın sembolik değerine odaklanır; eğitim ortamlarında kullanılan renkler, semboller ve dekoratif öğeler, okulun değerlerini ve vizyonunu yansıtarak kültürel aidiyeti artırır. Sosyal etkileşimi destekleyen bir yaklaşım ise mekân tasarımında açık alanlar, esnek oturma düzenleri ve öğrencilerin iş birliğini teşvik eden unsurların öne çıkmasını sağlar. Bu yaklaşımlar, örgüt kültürünün fiziksel ortam aracılığıyla desteklenmesini amaçlayarak kurumun genel atmosferine olumlu katkılar sağlar (Güçlü, 2003).

İlkokullarda fiziksel mekân tasarımı, öğrencilerin gelişim ihtiyaçlarına, güvenlik ve konfor koşullarına göre şekillendirilmelidir. Sınıf düzeni, aydınlatma, ergonomi ve güvenlik, ilköğretim mekân tasarımında ön planda tutulması gereken unsurlardır. Aynı zamanda, öğrencilerin sosyalleşmelerini sağlayan oyun alanları, kütüphane ve etkinlik alanları gibi mekânlar da öğrenme deneyimlerini zenginleştirir. Bu tür düzenlemeler, çocukların fiziksel, duygusal ve bilişsel gelişimlerini destekleyecek şekilde planlanmalıdır. İlkokul fiziksel mekânları, eğitim sürecini daha etkili hale getirmek amacıyla uyumlu ve işlevsel bir yapıda olmalıdır (Yılmaz, 2014).

İlkokullarda fiziksel mekân tasarımının önemli olmasının başlıca nedenleri; öğrenme sürecinde verimliliği artırır, öğrencilerin sosyal etkileşim ve işbirliği içinde bulunmasını sağlar, bireylerin duygusal ve psikolojik olarak kendilerini güvende ve rahat hissetmelerine katkıda bulunur, oyun alanları, spor salonları gibi çeşitli düzenlemelerle fiziksel gelişimini destekler.

Literatürde örgüt kültürü ile ilgili birçok alanda yapılan araştırmaya rastlanmıştır ancak örgüt kültürünün fiziksel mekân tasarımı ile ilişkisine değinen araştırma çok azdır. Örgüt kültürünün, fiziksel mekân aracılığıyla desteklenmesi gerekir. Fiziksel koşulların iyileştirilmesi, eğitim kalitesini ve kurumsal aidiyeti doğrudan etkileyen unsurlar arasında yer alır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim fiziksel mekân tasarımının okulun örgüt kültürüne olan etkilerini incelemektir. Araştırma, okulların fiziksel yapı tasarımında örgüt kültürünü destekleyici düzenlemelerin önemini vurgulamayı amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

İlkokulların fiziksel mekân tasarımlarının örgüt kültürüne olan etkisinin belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, sosyal olayları ve insan davranışlarını derinlemesine anlamaya yönelik bir yaklaşımdır. Bu yöntemde, nicel verilere dayalı ölçümler yerine, katılımcıların görüşleri, deneyimleri ve algıları dikkate alınır. Nitel araştırma, tarihsel sürecinde farklı farklı isimlerle anılmaktadır. Bu adlar, yapılan araştırmanın tabiatına ve hedefine göre çeşitlenmiştir. Örneğin, araştırmacının incelemeyi doğrudan gerçek yaşam ortamlarında gerçekleştirmesi sebebiyle "doğal araştırma", araştırmacının kişisel yorumlarına yer vermesi sebebiyle "yorumlayıcı araştırma" ve belirli bir sosyal ortamda derinlemesine inceleme yapılması sebebiyle "alan araştırması" gibi terimler kullanılmaktadır (Baltacı, 2017). Üzerinde çalışma yapılan olgu ve olaylar buldukları ortamda insanların onlara yükledikleri anlamlar doğrultusunda yorumlanır (Altunışık ve Diğerleri, 2010: 302). Öğretmenlerin ve yöneticilerin fiziksel mekân tasarımına ilişkin bakış açılarını anlamak, bu çalışmanın temel hedeflerinden biridir.

Bu yöntemde görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve vakaların beşeri olmayan bir ortamda realist ve

bütüncül bir şekilde sunulmasına yönelik sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışmasından faydalanılmıştır. Durum çalışmalarında genelleme yapmak yerine durumdan en harika biçimde ne anlaşıldığının çalışılmasının tasarısı üstünde vurgu yapılmaktadır (Denzin ve Lincoln, 1994). Var olan durumun net bir şekilde ortaya çıkarılması amaçlandığı için durum çalışması tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yıllarında Şırnak ili devlet ilkokullarında görev yapan araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmenler ve yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırmada veriler ile ilgili uygulama izinlerinin ve etik izin başvurularının alınmasından sonra Google formlar aracılığı ile 25 yönetici, 75 öğretmene ulaşılmıştır. Çalışma grubunda olan yöneticilere ait demografik özellikler Tablo 1’de, öğretmenlere ait demografik özellikler Tablo 2’de verilmiştir.

Meslek	f	%
Öğretmen	75	75
Yönetici	25	25
Toplam	100	100

Tablo 1. Yöneticilerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular

Özellikler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	3	12
Erkek	22	88
Branş		
Bilişim Teknolojileri	1	4
Coğrafya	1	4
Fen Bilimleri	2	8
Sosyal Bilgiler	2	8
Tarih	1	4
Türk Dili ve Edebiyatı	2	8
Okul Öncesi	1	4
Sınıf Öğretmeni	15	60
Mesleki Kıdem		
1-5 Yıl	4	16
6-10 Yıl	6	24
11-15 Yıl	11	44
16 Yıl ve Üstü	4	16
Görev Yapılan Okulun Yeri		
İlçe	18	72
Köy	7	28
Öğrenim Durumu		
Lisans	16	64
Yüksek Lisans	9	36
Bulunulan Okulda Görev Yapılan Süre		
1-5 Yıl	21	84
6-10 Yıl	3	12
11-15 Yıl	1	4
Toplam	25	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 25 okul yöneticisinin cinsiyetlerine ilişkin frekans ve dağılımlarının %12’sinin kadın ve %88’inin erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya erkek okul yöneticileri daha fazla katılım göstermiştir.

Katılımcıların çoğunluğunun %60 oranında ‘Sınıf Öğretmeni’ olduğu belirlenmiştir. %8’lik frekans yüzdesi ile yöneticilerin branşları sırası ile ‘Fen Bilimleri’, ‘Sosyal Bilgiler’ ve ‘Türk Dili ve Edebiyatı’, %4’lük frekans yüzdesi ile yöneticilerin branşları sırası ile ‘Bilişim Teknolojileri’, ‘Coğrafya’, ‘Tarih’ ve ‘Okul Öncesi’ olduğu görülmektedir. Yöneticilerin mesleki kıdem durumlarına ilişkin bulgulara bakıldığında %16’sını ‘1-5 yıl’, %24’ünü ‘6-10 yıl’, %44’ünü ‘11-15 yıl’ ve %16’sını ‘16 yıl ve üstü’ aralığında yöneticilik yapmış okul yöneticileri oluşturmaktadır. Yöneticilik yapılan okulun yerine bakıldığında ise %72 oranında ilçede, %28 oranında köyde görev yaptıkları belirlenmiştir. Öğrenim durumuna göre frekans dağılım incelendiğinde %64’lük kısmının ‘lisans’ mezunu olduğu geriye kalan %36’lık kısmının ‘yüksek lisans’ mezunu okul yöneticilerinden oluştuğu görülmektedir. Şu an çalıştıkları okulda yöneticilik yapmaya başladıkları süreye ilişkin frekans ve dağılımlarının %84’ünü ‘1-5 yıl’, %12’sini ‘6-10 yıl’, %4’ünü ‘11-15 yıl’ aralığında yöneticilik yapmış okul yöneticileri oluşturmaktadır.

Tablo 2. Öğretmenlerin demografik özelliklerine ilişkin bulgular

Özellikler	f	%
Cinsiyet		
Kadın	55	73.33
Erkek	20	26.66
Branş		
Rehber	2	2.66
Sosyal Bilgiler	1	1.33
Türkçe	1	1.33
Okul Öncesi	3	4
Sınıf Öğretmeni	68	90.66
Öğretmenlik Mesleğinde Kıdem		
1-5 Yıl	29	38.66
6-10 Yıl	37	49.33
11-15 Yıl	9	12
Görev Yapılan Okulun Yeri		
İl	11	14.66
İlçe	46	61.33
Belde	2	2.66
Köy	16	21.33
Öğrenim Durumu		
Lisans	67	89.33
Yüksek Lisans	8	10.66
Bulunulan Okulda Görev Yapılan Süre		
1-5 Yıl	57	76
6-10 Yıl	18	24
Toplam	75	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 75 öğretmenin 55 tanesi kadın, 20 tanesi ise erkek katılımcılardan oluşmaktadır. %73.33 orana denk gelen kadın öğretmenlerin, katılımcıların çoğunluğunu oluşturdukları söylenebilir. Katılımcıların çoğunluğunun %90.66 oranında ‘Sınıf Öğretmeni’ olduğu belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmeni olarak 3 kişi, rehber öğretmen olarak 2 kişi, sosyal bilgiler ve Türkçe öğretmeni olarak 1 kişinin araştırmaya katılım gösterdiği belirlenmiştir. Öğretmenlerin mesleki kıdem durumlarına ilişkin bulgulara bakıldığında %38.66 oranında ‘1-5 yıl’, %49.33 oranında ‘6-10 yıl’, %12’sini de ‘11-15 yıl’ aralığında görev yapmış öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlik yapılan

okulun yerine bakıldığında ise ilde 11, ilçede 46, beldede 2, köyde ise 16 kişinin görev yaptığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğunun ilçede görev yaptığı görülmektedir. Öğrenim durumuna göre frekans dağılımı incelendiğinde öğretmenlerin %89.33 oranında 'lisans' mezunu olduğu, %10.66 oranında ise 'yüksek lisans' mezunu olduğu görülmektedir. Şu an buldukları okulda öğretmenlik yaptıkları süreye ilişkin frekans ve dağılımlarının %76'sını '1-5 yıl', %24'ünü '6-10 yıl' aralığında görev yapmış öğretmenler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada öğretmen görüşme formu ve yönetici görüşme formu oluşturulmuştur. Görüşme formları iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, kişisel bilgilerden ikinci bölüm ise 12 soruluk açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Soruların bir kısmı evet-hayır şeklinde bir kısmı ise öğretmen ve yöneticilerin uzun cevap verecekleri şekilde düzenlenmiştir. Görüşme formundaki sorular alanında uzman kişiler tarafından incelenmiş onlardan alınan geri dönüşler ile bazı düzenlemeler yapılmıştır. Formun anlaşılır ve amaca hizmet edip etmediğini belirlemek amacıyla pilot uygulama yapılmıştır. Araştırmada ayrıca Elif KURŞUNLU tarafından geliştirilmiş ve yazarlar tarafından revize edilmiş gözlem formu kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler ilgili uygulama izinlerinin ve etik izin başvurularının alınmasından sonra Google formlar aracılığı ile katılımcılara ulaştırılmıştır. Araştırmada gönüllülük esas alındığı için herhangi bir zorlama olmaksızın görüşme formlarını dolduran yönetici ve öğretmenlerin geri dönüşleri beklenmiştir. Bulgular kısmına araştırmaya katılan katılımcılar için 'Ö' harfi öğretmeni, 'Y' harfi yöneticiyi belirtmek için kullanılmıştır. Toplanan verileri analiz ederken içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi açık ve anlaşılır olan mesajı doğrulamak ve nesnel bir şekilde ölçmek amacıyla kullanılmaktadır (Fiske, 1996, s. 176). İçerik analizi yalnızca sayısal verilerle yapılan bir analiz değildir. Cohen, Manion ve Marrison'a (2007) göre içerik analizi, yazılı bilgilerin ana unsurlarının ve taşıdığı mesajın özetlenme ve belirtilme sürecidir. İçerik analizi, sonuçları belirli kategoriler ve temalarla objektif ve sistematik olarak inceleyen nitel bir araştırma yöntemidir (Wimmer ve Dominick, 2000, s.135-136). İçerik analizinde elde edilen veriler dört temel aşamadan geçirilir; verilerin işlenmesi, verilerin kodlamalarının yapılması, temaların belirlenmesi, ardından bu kod ve temaların düzenlenip, bulguların tanımlanarak yorumlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Bu araştırmada da veriler analiz edilirken, oluşturulan temalar aracılığı ile kodlanmıştır ve temalar etrafında birleştirilerek anlaşılır kılınmıştır. Veriler, tema ve kategoriler ile karşılaştırma yapılabilmesi için sayılarla gösterilmiştir. Analiz sonuçları frekans ve yüzde şeklinde ifade edilmiştir. Öğretmen ve yöneticilerin birden fazla görüşe katılması durumu göz önüne alınarak sayılarda artış belirlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmada yöneticilerin örgüt kültürüne ilişkin görüşleri ele alınmış, bulgular tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Yöneticilerin örgüt kültürüne ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
----------	---	---

Dayanışma	10	40
Temel değerler sistemi	4	16
Örgütü oluşturan temel yapıtaşı	1	4
Ortak düşünme şekli	1	4
Yönlendirmek, yöneltmek	1	4
Davranış kalıbı	1	4
Hareket uyumu	1	4
Ortam, iklim	2	8
Diğer	4	16
Toplam	25	100

Tablo 3'e bakıldığında yöneticiler örgüt kültürü ile ilgili birden fazla unsura değinmiştir. Yöneticilerin örgüt kültürü ile ilgili en fazla (%40 oranında) dayanışma kavramına değindikleri görülmektedir. Daha sonra sırasıyla temel değerler sistemi, iklim, örgütü oluşturan temel yapıtaşı, ortak düşünme şekli, yönlendirmek, davranış kalıbı, hareket uyumu gibi kavramlar ele alınmıştır. Örgüt kültürünü tanımlarken dayanışma kavramından bahseden yöneticilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Y.9: Dayanışma

Y.13: Ekip

Y.14: İş Birliği

Y.15: Birlikte çalışma

Y.16: Birliktelik, bütüncül yaklaşım

Y.17: Ortak hedeflere ulaşmak için kolektif çalışmak.

Y.18: Kurumdaki tüm bileşenlerin birlikte hareket etmesi

Y.19: Bir işi biz beraber yapıp başardık diyebilmektir.

Y.20: Birlikte hareket etme ve örgütü doğru yönetme iklimi

Tablo 4: Öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Değerler sistemi	12	16
Dayanışma	16	21.33
Düzen	2	2.66
Uyum	3	4
Bilmiyorum	3	4
Norm	1	1.33
Diğer	38	50.66
Toplam	75	100

Tablo 4'e bakıldığında öğretmenler örgüt kültürü ile ilgili birden fazla unsura değinmiştir. Öğretmenlerin örgüt kültürü ile ilgili en fazla (%21.33 oranında) dayanışma kavramına değindikleri görülmektedir. Daha sonra sırasıyla değerler sistemi, uyum, düzen, norm gibi kavramlar ele alınmıştır. Örgüt kültürünü tanımlarken dayanışma kavramından bahseden öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.18: Dayanışma

Ö.43: Kolektif beraberlik

Ö.45: Birlikte hareket etme, farklı görüşleri saygı çerçevesinde bir arada tutma, bireyselliği bir kenara bırakma

Ö.48: Aynı amaç uğruna çabalayan bir topluluğun birlik, beraberlik ve yardımlaşma gibi temel değerleri devam ettirerek kültür haline dönüştürmesidir.

Ö.60: Birlikte hareket etme

Ö.72: Birliktelik, birlikte karar alma

Ö.73: Herhangi bir durumda birlikte olabilme durumu

Ö.74: Hemen hemen aynı düşünceye sahip kişilerin düşüncelerinde, hareketlerinde, planlarındaki birlik diyebilirim.

Ö.69: Toplumsal bir olay karşısında herkesin örgütlenip bir arada hareket etmesidir.

Tablo 5. Yöneticilerin güçlü bir okul kültürünün varlığına ilişkin dağılım

Güçlü bir okul kültürü varlığı	f	%
Evet	8	32
Hayır	3	12
Orta düzeyde	2	8
Diğer	12	48
Toplam	25	100

Tablo 5 incelendiğinde yöneticilerin güçlü bir okul kültürünün varlığına ilişkin görüşlerinde 8 yöneticinin evet, 3 yöneticinin hayır, 2 yöneticinin ise okulunda orta düzeyde bir okul kültürü olduğunu belirtmiştir. Görev yaptıkları okulda güçlü bir okul kültürünün var olduğunu düşünen yöneticilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Y.4: Okul kültürü örgüt kültürünün ta kendisidir. Evet güçlü bir okul kültürümüz var. Zira ortak etkinliklerimiz oluyor ve birçok iş ve işlemleri sorumluluğumuz olmasa da paylaşarak vizyon ve misyonumuz çerçevesinde yapıyoruz.

Y.7: Okul kültürünün, okul içinde çalışan yönetici, öğretmen ve diğer personellerin uyum içinde olması, birlikte karar vermesi ve okulu sahiplenerek bunu bir değer haline getirmeleri olduğunu düşünüyorum. Çalıştığım okulda ufak aksaklıklar olsa da güçlü bir okul kültürü olduğunu söyleyebilirim. Nedeni ise bir aradayız, birlikte çalışıyoruz ve eğitim için çabalıyoruz. Okulumuzun bir kültürü oluşmuş diyebiliriz.

Y.11: Evet öğretmen ve öğrenciler arasında güzel davranışlar uyum söz konusu

Y.17: Güçlü bir okul kültürümüz olduğunu düşünüyorum çünkü tüm çalışanların ortak paydası vicdan.

Y.23: Evet söyleyebilirim. Okul misyon vizyonuna uygun elimden geleni gece gündüz demeden yaptığıma inanıyorum. Kurum kültürünün oluşması adına iş birliği çerçevesinde idareci ve öğretmenler ile aktif bir ilişki içerisindeyim.

Tablo 6. Öğretmenlerin güçlü bir okul kültürünün varlığına ilişkin dağılım

Güçlü bir okul kültürü varlığı	f	%
Evet	9	12
Hayır	9	12
Değerler, inançlar	3	4
İşbirliği, etkileşim	11	14.66
Aktivite	6	8
Diğer	37	49.33
Toplam	75	100

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin güçlü bir okul kültürünün varlığına ilişkin görüşlerinde işbirliği (% 14.66 oranında) cevabının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Görev yaptıkları okulda güçlü bir okul kültürünün olmadığını düşünen öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.20:Hayır güçlü bir okul kültürümüz olduğunu düşünmüyorum.

Ö.31:Okuldaki herkesin öğrenci öğretmen idare çalışanlar velilerin uyum içerisinde oluşturduğu bir düzen. Çok güçlü olduğu söylenemez. Çünkü kopukluklar var. İşbirliği tam olarak sağlanmıyor.

Ö.43:Hayır. Çevre şartları öğrenci profili yetersiz

Ö.44:Söyleyemem

Ö.49:Söyleyemem okulumun fiziki şartları buna uygun değil. Olanakları olan bir okulda kendimi bulacağımdan eminim.

Ö.50:Okul kültürü okuldaki eğitimi ve çalışmayı kolaylaştıracak ortamın, imkanların sağlanması, öğrencinin ve öğretmenin okulda geçirilen süreden zevk almasıdır. Güçlü bir okul kültürümüz yok çünkü kültür olarak farklı bir bölgede çalışıyorum. Hem okulun imkanları hem de velilerin eğitime önem vermemesi bunu zorlaştırıyor.

Ö.52:Okuldaki kişilerin belli bir paydaşa olması. Hayır. Okuldaki ortam buna göre oluşturulmadı.

Tablo 7. Yöneticilerin örgüt kültürünü etkileyen etmenlere ilişkin cevapları

Örgüt kültürünü etkileyen etmenler	f	%
Motivasyon	4	16
Değerler ve normlar	2	8
Maddi ve manevi hazırbulunuşluluk	2	8
Kültür	2	8
Çevre	2	8
Hoşgörü	3	12
Birliktelik	2	8
Diğer	8	32
Toplam	25	100

Tablo 7'ye göre yöneticilerin örgüt kültürünü etkileyen etmenlere ilişkin en çok motivasyon (%16 oranında) cevabını verdikleri belirlenmiştir. Ardından hoşgörü, değerler ve normlar, maddi ve manevi hazırbulunuşluluk, kültür, çevre ve birliktelik gibi cevaplar verdikleri saptanmıştır.

Tablo 8. Öğretmenlerin örgüt kültürünü etkileyen etmenlere ilişkin cevapları

Örgüt kültürünü etkileyen etmenler	f	%
Örgütün vizyonu, misyonu	7	9.33
Dayanışma	6	8
Kültür yapısı	7	9.33
Düşünce yapısı	3	4
Yöneticiler	10	13.33
Aileler	2	2.66
Çevre	5	6.66
Gönüllülük	1	1.33
Örgüt içinde bulunan her şey	3	4
Bilmiyorum	3	4
Diğer	28	37.33
Toplam	75	100

Tablo 8'e göre öğretmenlerin örgüt kültürünü etkileyen etmenlere ilişkin en çok yöneticiler (%13.33 oranında) cevabını verdikleri belirlenmiştir. Ardından örgütün vizyonu, misyonu, kültür yapısı, dayanışma, çevre, düşünce yapısı gibi cevaplar verdikleri saptanmıştır.

Tablo 9. Yöneticilerin mekan tasarımının örgüt kültürü ile ilişkisine ait dağılım

Mekan tasarımının örgüt kültürü ile ilişkisi	f	%
Evet	13	52
Hayır	2	8
Diğer	10	40
Toplam	25	100

Mekan tasarımının örgüt kültürü ile ilişkisi tablo 9'da incelenmiş olup evet (%52 oranında) cevabının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Mekan tasarımının örgüt kültürü ile bir ilişkisinin olduğunu düşünen yöneticilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Y.4:Elbette. İnsan sosyal ve duygusal bir varlıktır. Bu nedenle yaşadığı mekanın duygu ve düşünceleri üzerinde büyük etkisi vardır.

Y.5:Evet vardır

Y.7:Mekan tasarımının örgüt kültürü ile elbette ilişkisi vardır. Çalışılan kurumun iyi tasarlanmış olması, güzel görünümlü ve konforlu olması örgüte ait bireyleri pozitif anlamda etkileyecektir.

Y.25:Mekan tasarımı örgüt kültürünü daha sıkı ya da daha zayıf yapabilir. Birbirine yakın ve eşit mekanlar örgüt kültürünü olumlu etkiler.

Tablo 10. Öğretmenlerin mekan tasarımının örgüt kültürü ile ilişkisine ait dağılım

Mekan tasarımının örgüt kültürü ile ilişkisi	f	%
Evet	31	41.33
Hayır	1	1.33
Fiziki şartlar	3	4
Diğer	40	53.33
Toplam	75	100

Mekan tasarımının örgüt kültürü ile ilişkisi tablo 10'da incelenmiş olup evet (% 41.33oranında) cevabının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Mekan tasarımının

örgüt kültürü ile bir ilişkisinin olduğunu düşünen öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.25:Olduğunu düşünüyorum.

Ö.26:Elbette var.

Ö.29:Elbette kültür insan ve çevrenin etkileşimiyle ortaya çıkan bir olgudur. Nasıl ki sulak olmayan bölgede tarım çeşitliliği kısıtlı olup buna bağlı gastronomik bir kültür gelişmiyor sana, mekansal tasarımların sade ve kısıtlı olduğu yerlerde çalışma yürüten insanların yaratıcılığı ve verimliliği azalacaktır. Buna bağlı olarak da kültür olgusu zayıf kalacaktır.

Ö.34:Kesinlikle vardır. Mekan tasarımının, insanların örgüt kültürünü olumlu veya olumsuz yönde etkilemesi açısından etkisi mutlaka olur.

Ö.61:Evet çevremizi tek başımıza kendimize göre düzenleyemeyiz ancak bir topluluk olarak bir konu üzerine birleşirsek zamanla çevre düzeni mekan şekilleri buna göre şekillenecektir.

Ö.68:Vardır. Örgüt kültürünün gelişmiş olduğu ortamlarda daha çoğulcu tasarımlar , paylaşımcı yaklaşımlar ön plana çıkabilir

Tablo 11. Yöneticilerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan değerlendirmesine ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Yeterli	7	28
Yetersiz	10	40
Diğer	8	32
Toplam	25	100

Yöneticilerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan değerlendirmesine ilişkin görüşleri tablo 11’de incelenmiştir. Yöneticilerin görev yaptıkları okulları fiziki açıdan yetersiz (%40 oranında) buldukları görülmektedir. Görev yaptığı okulu fiziki açıdan yetersiz bulan yöneticilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Y.5:Bahçesi daha büyük ve renkli olabilirdi

Y.8:Sınıflar tasarımı ve mimarisi yetersiz

Y.13:Yetersiz

Y.14:Köy okulu olup eğitim öğretime uygun fiziksel donanımına sahip değildir.

Y.16:Fiziki açıdan yapılandırılması gerekiyor.

Y.18:24 derslikli atölyesi yok spor salonu yok spor yapılacak alanı yok

Tablo 12. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan değerlendirmesine ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Yeterli	14	18.66
Yetersiz	20	26.66
İyileştirilmeye çalışılan	6	8
Materyal, donanım	11	14.66
Diğer	24	32
Toplam	75	100

Öğretmenlerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan değerlendirmesine ilişkin görüşleri tablo 12’de incelenmiştir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulları fiziki açıdan yetersiz (% 26.66 oranında) buldukları görülmektedir. Görev yaptıkları okulu materyal, fiziki donanım açısından olumlu ya da olumsuz değerlendiren öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.5:Okulum fiziki açıdan kötü bir durumda değil fakat eksiklikleri var Sıra ve masaların eski olması İnternet altyapısının olmaması Akıllı tahtalarımız var

Ö.13:Fiziki olarak çok iyi değil.Akıllı Tahta internet altyapısı yok. Sınıflar çok kalabalık.

Ö.46:Fiziki olarak yetersiz görüyorum öğrenci sayımız fazla olduğu için okul bize küçük geliyor. Öğretmenler odası çok küçük ihtiyaçlarımızı karşılamıyor

Ö.49:Okulum küçük bir köy okulu öğretmeni az öğrencisi az tek katlı şirin bir okul teknolojik açıdan ve materyal açısından zayıf maalesef

Ö.17:Sular ve elektrik sürekli kesiliyor. Sınıflar büyük fakat duvar boyası olarak bakımsız. Ruhsuz bir okul olduğunu düşünüyorum.

Ö.21:Köy okulu olduğumuz için fiziki açıdan oldukça yetersiziz. Kütüphanemiz yeterli değil. Spor salonumuz yok. Okulda eğitim öğretim materyalleri anlamında da çok eksiklerimiz var.

Ö.25:Sınıf materyalleri bakımından donanımlı, teknolojik alt yapısı yerinde, yönetim yaklaşımı ilgisi yerinde...

Ö.26:Fiziki altyapısı okul kültürüne uygun ve teknolojik gerekli donanımlara sahiptir.

Tablo 13. Yöneticilerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Yeterli	6	24
Yetersiz	13	52
Diğer	6	24
Toplam	25	100

Tablo 13’de yöneticilerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir ve yöneticilerin görev yaptıkları okulu %52 oranında yetersiz buldukları tespit edilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfı fiziki açıdan değerlendirmelerine ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Yeterli	9	12
Yetersiz	10	13.33
Materyal	9	12
Küçük sınıf	5	6.66
Diğer	42	56
Toplam	75	100

Tablo 14’e göre öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfı fiziki açıdan değerlendirme durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir ve öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfı % 13.33 oranında yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Görev yaptıkları sınıfı fiziki açıdan yeterli bulan öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.1:Sınıfımda dolaplar öğrenci masaları ve öğretmen masası panolar vs bulunmaktadır.Çok geniş bir sınıf olmamakla birlikte bizim için yeterli bir mekandır.

Ö.17:Benim sınıfım rengarenk ve güzel bir sınıf. Göreve başladığımda ilk işim kendi imkanlarım ile duvarları boyamak oldu. Etkinliklerin renk ve düzenine kadar her şeyin uyumlu olmasına dikkat ediyorum. Sınıfa girdiğinizde pozitif enerji yükleniyorsunuz.

Ö.18:Fiziksel olarak iyi

Ö.22:Öğrencilerin hazırbulunuşluklarına uygun görsellerle destekli bir sınıflar mevcut. En büyük imkanımız akıllı tahta.

Ö.23:Öğrenci merkezli bir sınıf. Duvarlardaki panolar öğrenci dikkatini çekici,akıl zeka oyunları olan tamamen öğrenciler için hazırlanmış bir sınıf.

Ö.24:Uygun büyüklükte kullanışlı

Ö.25:Sınıf materyalleri ve teknolojik donanımı yerinde.

Ö.30:Olumlu öğrenme ortamı için yeterli ferah ve donanımlı

Ö.61:Ferah ve çok aşırı güneş almadığı için daha serin bir yaşam alanı oluşturduğunu düşünüyorum. Öğrenci sayısının az olması sebebiyle sıkışma olmuyor. Yeterli düzeyde pano gibi boş alanımız olmadığı için duvarları kullanıyoruz. Öğrencilere yönelik duvar resimleri ile öğretim güçlendirilebilir.

Tablo 15. Yöneticilerin kendilerini çalıştıkları kuruma ait hissetme durumlarına ilişkin dağılım

Çalışılan kuruma ait hissedilme durumu	f	%
Çok	10	40
Orta düzeyde	8	32
Hiç	7	28
Toplam	25	100

Yöneticilerin kendilerini çalıştıkları kuruma ait hissetme durumlarına ilişkin bulgular tablo 15'te gösterilmiştir. Çoğunlukla yöneticilerin kendilerini çalıştıkları kuruma tamamen ait hissettikleri görülmektedir.

Tablo 16. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Evet	14	18.66
Hayır	27	36
Kısmen	6	8
Diğer	28	37.33
Toplam	75	100

Tablo 16'da öğretmenlerin görev yaptıkları okulu fiziki açıdan yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir ve öğretmenlerin görev yaptıkları okulu % 36 oranında yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Görev yaptıkları okulu fiziki açıdan yetersiz bulan öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.34:Sınıflarımız temiz ve ferah ancak okulun fiziksel özellikleri tasarlanırken hatalar var. Öğretmenler odası, okulun öğretmen sayısı göz önünde bulundurulursa küçük olduğu söylenebilir. Her şubeden 6 sınıf olacak şekilde tasarlanan bir okul ancak özel eğitim sınıfı için planlanan bir okul değil. Okulumuzda bir tane özel eğitim sınıfı bulunuyor. Her sene 4. sınıfa geçen şubelerden bir tanesi özel eğitim sınıfı

olmasından dolayı kapanıyor. Bu durum da mağduriyetlerin olmasına sebep oluyor. Konferans salonu ve kütüphane işlevsel değil. Okul bahçesinde aynı anda iki sınıfın bile beden eğitimi dersine çıkmasına imkan yok. Okul ikili eğitim için tasarlanmış olmasına rağmen ikili öğretim yapılıyor. Bu sebeplerden dolayı fiziksel özelliklerini yeterli bulmuyorum.

Ö.46:Tasarım açısından çok eksik artık görüyorum artık çağımıza uygun betonarmenin az olduğu çocukların sosyal faaliyet alanların fazla olduğu okulları bekliyoruz.

Ö.59:Hayır, bizim okul küçük ve duvarı, bahçesinde parke taşları olmayan bir okuldur.

Ö.68:Hayır yeterli bulmuyorum . Bölgenin doğurganlık oranı göz önünde bulundurulmadan , öğrenci artış hızı hesaba katılmadan yapılmış derslik sayısı yetersiz bir okul .

Tablo 17. Yöneticilerin aidiyet hisleri ile fiziki koşullar arasındaki ilişki durumuna ait dağılım

İlişki durumu	f	%
Var	21	84
Yok	4	16
Toplam	25	100

Tablo 17 incelendiğinde; yöneticilerin aidiyet hisleri ile fiziki koşullar arasında %84 oranında bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 18. Öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfı fiziki açıdan yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Evet	18	24
Hayır	23	30.66
Kısmen	6	8
Diğer	28	37.33
Toplam	75	100

Tablo 18'de öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfı fiziki açıdan yeterli bulma durumlarına ilişkin görüşleri incelenmiştir ve öğretmenlerin görev yaptıkları sınıfı % 30.66 oranında yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Görev yaptıkları sınıfı fiziki açıdan yetersiz bulan öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.9:Hayır bulmuyorum. Sınıf tasarımları hayal ettiğimin tamamen dışında

Ö.11:Hayır bulmuyorum alan geniş ama duvarları istediğimiz gibi kullanamıyoruz çünkü sınıfımızı ortaokul öğrencileri de kullanıyor. Ayrıca öğrenci dolapları da yok. Yazın çok sıcak klima yok.

Ö.68:Hayır yeterli bulmuyorum . Derslik sayısının yetersizliği , materyal eksikliği , iklim özelliklerinin hesaba katılmaması ayrıca branşım gereği uygulamak istediğim etkinlikler için yeterli alanın olmaması dolayısıyla yeterli bulmuyorum .

Ö.20:Sınıflar küçük ve kalabalık. Camlar yetersiz.

Ö.21:Sınıfim oldukça kalabalık ve çok küçük. Çocukların rahat hareket edebileceği bir alan yok.

Ö.74: 30 öğrencinin sığabileceği, fiziksel etkinlik yapmakta güçlük çektiğimiz, sıraların birbirine çok yakın olduğu, pencerelerin çocukların ulaşabileceği yerden uzak olduğu bir sınıftır.

Tablo 19. Yöneticilerin okulun madde kaynaklarına ulaşabilme durumlarına ilişkin dağılım

Madde kaynaklarına ulaşılabilme durumu	f	%
Evet	10	40
Hayır	10	40
Kısmen	5	20
Toplam	25	100

Yöneticilerin okulun amaçlarını gerçekleştirmek adına madde kaynaklarına ulaşabilme durumları tablo 19'da incelenmiştir. Evet ve hayır cevaplarının %40 oranında verildiği görülmektedir.

Tablo 20. Öğretmenlerin kendilerini çalıştıkları kuruma ait hissetme durumlarına ilişkin dağılım

Çalışılan kuruma ait hissedilme durumu	f	%
Çok	26	34.66
Orta düzeyde	4	5.33
Hiç	9	12
Diğer	36	48
Toplam	75	100

Öğretmenlerin kendilerini çalıştıkları kuruma ait hissetme durumlarına ilişkin bulgular tablo 20'de gösterilmiştir. Çoğunlukla öğretmenlerin kendilerini çalıştıkları kuruma tamamen ait hissettikleri görülmektedir.

Tablo 21. Yöneticilerin okul bütçesini harcama yaptıkları kaleme ilişkin dağılım

Bütçe harcamasının yapıldığı kalemler	f	%
Temizlik	10	40
Kırtasiye	4	16
Tesisat	3	12
Diğer	8	32
Toplam	25	100

Tablo 21'e göre yöneticilerin çoğunlukla okul bütçesi harcamalarını temizlik kalemine yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 22. Öğretmenlerin aidiyet hisleri ile fiziki koşullar arasındaki ilişki durumuna ait dağılım

İlişki durumu	f	%
Var	29	38.66
Yok	12	16
Kısmen	6	8
Diğer	28	37.33
Toplam	75	100

Tablo 22 incelendiğinde; öğretmenlerin aidiyet hisleri ile fiziki koşullar arasında %38.66 oranında bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 23. Yöneticilerin afet yönetimi kapsamında okulun yeterlilik düzeyinin dağılımı

Afet yönetimi kapsamında okulun yeterlilik durumu	f	%
Yeterli	6	24
Yeterli değil	12	48
Diğer	7	28
Toplam	25	100

Tablo 23 incelendiğinde yöneticilerin afet yönetimi kapsamında okul tasarımının yeterliliği ile ilgili görüşleri verilmiştir. Bu kapsamda buldukları okulu %48 oranında yeterli bulmadıkları belirlenmiştir.

Tablo 24. Öğretmenlerin çalıştıkları okulda değiştirmek istedikleri durumlara ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Bahçe	8	10.66
Veli, öğrenci	4	5.33
İdare	4	5.33
Fiziksel donanım	12	16
Memnun	5	6.66
Diğer	42	56
Toplam	75	100

Tablo 24'e bakıldığında öğretmenlerin çalıştıkları okulda değiştirmek istedikleri durumlar ile ilgili görüşleri verilmiştir ve daha çok fiziksel donanım (% 16 oranında) ile ilgili değişiklik yapmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalıştıkları okulda değiştirmek istedikleri durumla ilgili bahçeden bahseden öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.1:Okulun bahçesinin daha geniş olmasını isterdim

Ö.9:Bahçedeki sosyalleşme alanlarını

Ö.12:Bahçe düzeni .

Ö.14:Bahçe yapısını, iç boyasını

Ö.20:Daha büyük bir bahçesi olmasını isterdim. Daha anlayışlı bir idare ile çalışmak isterdim

Ö.30:Bahçesini büyütme isterdim.

Ö.48:Bahçede oyun alanlarının daha kullanışlı olarak tasarlanmasını isterdim.

Tablo 25. Yöneticilerin çalıştıkları okulda değiştirmek istedikleri durumlara ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Fiziksel	8	32
Memnun	3	12
Diğer	14	56
Toplam	25	100

Tablo 25'te yöneticilerin çalıştıkları okulda değiştirmek istedikleri durumlar ile ilgili görüşleri verilmiştir ve daha çok fiziksel donanım (%32 oranında) ile ilgili değişiklik yapmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalıştıkları okulda

değiştirmek istedikleri durumla ilgili okulun fiziki yapısından bahseden yöneticilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Y.1:Okulumun bahçesinin daha geniş olmasını isterdim. Tuvaletlerin daha iyi olmasını ve bakımlı olmasını isterdim.

Y.6:Fiziki açıdan oyun alanları, spor salonu ve konferans salonu, laboratuvar odalarının yapılmasını isterdim.

Y.17:Bazı fiziki eklemeler yapmak isterdim misal sporsal ve kültürel alanlar

Y.23:Su, kanalizasyon tesisatını, WC leri bakımdan geçirmek. Bilgisayar laboratuvarı kurmak, el sanatları güzellik ve saç bakım hizmetleri moda yaşamı alanı gibi alanlarda atölye kurmak isterdim

Y.19:Çatısı, bahçe duvarı

Tablo 26. Öğretmenlerin çalıştıkları sınıfta değiştirmek istedikleri durumlara ilişkin görüşleri

Görüşler	f	%
Fiziksel	5	6.66
Sınıf mevcudu	3	4
Eksik yok	6	8
Materyal	6	8
Diğer	55	73,3
Toplam	75	100

Tablo 26 incelendiğinde öğretmenlerin çalıştıkları sınıfta değiştirmek istedikleri durumlar ile ilgili görüşleri verilmiştir. Aynı oranda (%8) bazı öğretmenlerin sınıflarında eksik olmadığını ve bazı öğretmenlerin ise materyal bakımından eksikliklerin bulunduğunu belirttikleri görülmüştür. Çalıştıkları sınıfta değiştirmek istedikleri durumla ilgili sınıf mevcudundan bahseden öğretmenlerden bazılarının görüşleri şu şekildedir;

Ö.9:Sınıfın mevcudunu azaltıp özerk alanlar oluştururdum.

Ö.13:Sınıf mevcudunu azaltmak istiyorum. Ek sınıf açılıp.

Ö.23:Öğrenci mevcudunu ve sıraların şeklini.

Ö.28:Sınıftaki öğrenci sayısını azaltmayı

Ö.33:Daha az sınıf mevcudu

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; yöneticiler ve öğretmenler örgüt kültürünü daha çok dayanışma kavramı ile ilişkilendirmektedirler. Bu araştırmada elde edilen bulgular, örgüt kültürü ve fiziksel mekan ilişkisi üzerine yapılmış literatürle büyük oranda örtüşmektedir. Yağmurlu'nun (1997) tanımına göre örgüt kültürü bir kurumun üyeleri tarafından paylaşılan değerler, normlar ve inançlardan oluşan bir bütündür ve kurumun kimliğini tanımlar. Araştırmada da benzer şekilde, katılımcılar örgüt kültürünün okulun genel atmosferini, iş birliği ve iletişim süreçlerini güçlendiren temel bir unsur olduğunu belirtmişlerdir. Bu açıdan bulgular, literatürdeki temel örgüt kültürü tanımlarıyla paralellik göstermektedir.

Fiziksel mekanın örgüt kültürüne etkisi üzerine yapılan araştırmalarda Akyol ve arkadaşları (2020), fiziksel çevrenin, kurumsal etkileşimleri artırarak örgüt kültürünü şekillendirdiğini vurgulamaktadır. Çalışmamızda elde edilen bulgular

da bu görüşü desteklemektedir. Katılımcıların çoğu mekan tasarımının örgüt kültürü ile kesinlikle ilişkisi olduğunu görüşüne varmışlardır. Sınıf düzenlemeleri, sosyal alanların varlığı gibi fiziksel unsurların, okul içinde iş birliğini ve iletişimi artırdığını belirtmişlerdir. Bu da fiziksel mekanın, örgüt kültürünü güçlendiren bir araç olarak işlev gördüğünü göstermektedir. Sönmez'in (2006) örgüt kültürünün öğrencilerin motivasyonu ve öğretmenlerin mesleki tatmini üzerindeki etkisine dair bulguları, bu çalışmada elde edilen verilerle uyumludur. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmenler, ergonomik sınıflar ve güvenli sosyal alanlar sayesinde öğrencilerin daha fazla motive olduğunu ve öğretmen-öğrenci etkileşimlerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Bu durum, örgüt kültürünün fiziksel mekanla nasıl bütünleştiğini ve eğitim süreçlerini nasıl etkilediğini göstermektedir. Dinç (2007) tarafından yapılan çalışmada, fiziksel mekanın örgütsel aidiyet ve iş birliğini artırdığı belirtilmiştir. Aydın (2003) da fiziksel ortamın örgüt kültürü üzerindeki etkisini incelemiş ve bu ortamın, çalışanlar arasında güveni ve sosyal etkileşimi artırdığını tespit etmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yöneticiler, mekanın düzenli olmasının, aidiyet duygusunu artırdığını ve okul kültürüne olumlu katkılar sağladığını vurgulamıştır. Bu bağlamda, çalışmada elde edilen bulgular, örgüt kültürü ve fiziksel mekan arasındaki ilişkinin güçlü olduğunu ortaya koyan önceki araştırmalarla örtüşmektedir. Katılımcılar kendilerini çalıştıkları kuruma tamamen ait hissettiklerini söylemişlerdir. Katılımcılar bu aidiyet hisleri ile fiziki koşullar arasında kesinlikle bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. Bu oranın yöneticilerde öğretmenlere göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Okul kültürü eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelen öğretmen, öğrenci, diğer personeller ve araç gereçlerden meydana gelen bir yapıdır (Toprakçı, 2002: 18). Güçlü bir okul kültürü ise bunların sağlıklı bir şekilde bir araya gelmesine bağlıdır. Yöneticilerin çoğunluğu buldukları okullarda güçlü bir okul kültürünün var olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler ise güçlü bir okul kültürünün işbirliği ve etkileşim sonucunda var olacağını ifade etmişlerdir. Yöneticiler örgüt kültürünü etkileyen etmenlerde motivasyonun daha fazla etkili olacağını ifade ederken öğretmenler ise örgüt kültürünü etkileyen etmenler için yöneticilerin tutum ve davranışlarının çok etkili olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların çoğu görev yaptıkları okulu fiziki açıdan yetersiz bulmuşlardır. Öğretmenler aynı zamanda kendi sınıflarının fiziki açıdan yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilerin madde kaynaklarına ulaşabilme durumlarına ilişkin cevaplara bakıldığında evet ve hayır cevaplarının aynı oranda olduğu görülmektedir. Yöneticilerin okul bütçesinden harcamayı en çok temizlik kalemine yaptıklarına ulaşılmıştır. Yöneticilerin afet yönetimi konusunda buldukları okulu genel olarak yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcıların çalıştıkları okulda değiştirmek istedikleri durumlara ilişkin görüşlere bakıldığında öğretmenlerin bahçe üzerinde değişiklik yapmak istedikleri, yöneticilerin ise daha çok fiziksel donanım ile ilgili değişiklik yapmak istediklerine ulaşılmıştır. Örgüt kültürünün, fiziksel mekan tasarımıyla nasıl bütünleştiği ve bu bütünleşmenin okul atmosferine, öğrenci-öğretmen ilişkilerine ve motivasyona olan katkıları, literatürdeki temel yaklaşımlarla örtüşmektedir.

Fiziksel mekan, örgüt kültürünün oluşumunda ve sürdürülmesinde kritik bir rol oynar. Bu araştırma, fiziksel ortamın, okul içindeki iletişim, iş birliği ve aidiyet duygusunu nasıl etkilediğine dair önemli bulgular ortaya koymuştur. Öğretmen ve yöneticiler, okulun fiziksel yapısının uygun olması durumunda, iş birliği ve sosyal etkileşimlerin artacağını belirtmiştir. Bu, örgüt kültürünün fiziksel mekanla nasıl desteklendiğini gösteren temel bulgulardan biridir. Fiziksel mekanın örgüt kültürüne katkılarından biri, öğretmen ve öğrencilerin okula olan aidiyet

duygusunu geliştirmesidir. Aydınlatma, ergonomi, güvenlik ve sosyal alanların varlığı, öğrencilerin ve öğretmenlerin okula daha fazla bağlılık hissetmesine olanak tanımaktadır. Katılımcılar, özellikle geniş ve rahat sınıfların öğrencilerin öğrenme süreçlerine olumlu katkıda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum, örgüt kültürünün fiziksel mekan düzenlemeleri aracılığıyla pekiştirildiğini göstermektedir.

Fiziksel mekan düzenlemelerinin bir diğer önemli katkısı, öğretmenler arasındaki iletişimi güçlendirmesidir. Çalışmamızda öğretmenler, özellikle sosyal alanların varlığının, öğretmenler arası etkileşimi artırdığını ve bu durumun örgüt kültürünü olumlu yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Öğretmenler Odası gibi alanlar, hem mesleki iş birliğinin gelişmesine hem de öğretmenlerin birbirleriyle sosyal bağlar kurmasına olanak sağlamaktadır. Bu da örgüt kültürünün güçlenmesine katkıda bulunan bir unsurdur. Sınıfların ergonomik düzenlemeleri de örgüt kültürüne önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle geniş ve ferah sınıfların, öğretmenlerin ders işleyişini kolaylaştırdığı ve öğrencilerin öğrenmeye daha fazla katılım göstermesini sağladığı tespit edilmiştir.

Fiziksel mekanın örgüt kültürüne olan katkıları arasında güvenlik ve huzur da önemli bir yer tutar. Araştırmada katılımcılar, güvenli ve konforlu bir ortamın, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin okula olan bağlılığını artırdığını belirtmişlerdir. Güvenli mekanlar, okul kültüründe istikrarı ve dayanışmayı güçlendirir. Bu da öğretmenlerin ve öğrencilerin okula daha fazla aidiyet hissetmelerini sağlayarak, örgüt kültürüne doğrudan katkı sağlar.

Fiziksel mekanın örgüt kültürüne katkıları arasında öğrenme süreçlerine olan etkisinin de olduğu elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin daha rahat ve işlevsel bir ortamda bulunmaları, derslerin daha verimli geçmesini sağlamakta ve bu da okul kültürünü olumlu yönde etkilemektedir. Ergonomik düzenlemeler, hem öğrencilerin hem de öğretmenlerin motivasyonunu artırarak, okulun genel atmosferine katkıda bulunmaktadır. Okullarda fiziksel mekan tasarımının, öğretmen ve öğrenci motivasyonunu artırdığı görülmektedir. Bu nedenle, okulların fiziki koşullarının iyileştirilmesi, öğretmenlerin mesleki tatminini ve öğrencilerin akademik başarısını artıracak önemli bir uygulama alanı olarak değerlendirilebilir.

Öneriler

Araştırmanın sonucunda şunlar önerilmektedir;

- Bu çalışma ilkokullarla sınırlı kalmış olsa da, farklı okul türlerinde (ortaokul, lise, özel okullar) fiziksel mekan tasarımının etkilerinin araştırılması, daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesine olanak tanıyacaktır.
- Fiziksel mekan tasarımının uzun vadeli etkilerini incelemek için, belirli bir zaman diliminde yapılan değişikliklerin ardından gerçekleştirilecek takip çalışmaları, mekansal düzenlemelerin kalıcılığını ve sürekliliğini değerlendirmek açısından önemli olacaktır.
- Nitel verilerin yanı sıra nicel verilerin de toplanması, fiziksel mekanın etkilerine dair daha sağlam ve genelleysel sonuçlar elde edilmesine yardımcı olabilir. Anket çalışmaları, daha geniş bir katılımcı grubunun görüşlerini yansıtmak için faydalı olabilir.
- Öğrenci görüşlerinin de sürece dahil edilmesi, fiziksel mekan tasarımının etkilerini daha kapsamlı bir şekilde anlamak için önemli bir adım olacaktır. Öğrencilerin deneyimlerine dayalı veriler, tasarım sürecine dahil edilerek, daha etkili çözümler geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akyol, B., Tanrısevdi, F., Gidiş, Y., Dumlu, N. N., & Durdu, İ. (2020). Üniversitede örgüt kültürü: Bir devlet üniversitesi, eğitim fakültesi örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 18-38.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arslantaş, H. A. (2008). Örgüt kültürü. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 172-176.
- Aydınlı, H. İ. (2003). Örgüt kültürünün yönetim açısından önemi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 79-99.
- Bağdatlı, F. (2015). *Okul yöneticilerinin çatışma yönetimi stilleri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki* (Master's thesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı).
- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (1994). 'Strategies of Inquiry' in N.K. Denzin and Y.S. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*. Thousands Oaks, CA: Sage, pp. 199-208.
- Dinç, S. (2007). *Örgütsel güven yaratmada örgüt kültürünün rolü* (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Durğun, S. (2006). Örgüt kültürü ve örgütsel iletişim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 112-132.
- Erdem, F., & İşbaşı, J. Ö. (2001). Eğitim Kurumlarında Örgüt Kültürü Ve Öğrenci Alt Kültürünün Algılamaları. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 1(1), 33-57.
- Fıske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş*. (S. İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Gizir, S. (2008). Örgütsel değişim sürecinde örgüt kültürü ve örgütsel öğrenme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2).
- Güçlü, N. (2003). Örgüt kültürü. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 61-85.
- Karcıoğlu, F. (2001). Örgüt kültürü ve örgüt iklimi ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1-2).
- Köksal, K. (2007). *Yükseköğretimde örgüt kültürü ve alan araştırması* (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Köse, S., Tetik, S., & Ercan, C. (2001). Örgüt kültürünü oluşturan faktörler. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 8(1), 219-242.
- Sönmez, M. A. (2006). Meslek liselerinde örgüt kültürü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 85-108.
- Toprakçı, E. (2002). *Sınıf örgütünün yönetimi*. Ankara: Ütopya Yayıncılık.
- Yagmurlu, A. (1997). *Örgüt kültürü: tanımlar ve yaklaşımlar*. *Siyasal Bilgiler*.

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (6.baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, E. (2014). *Okul binaları ve örgüt kültürü* (Doctoral dissertation, Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey)).
- Wimmer, D.D. ve Dominick, J.R. (2000). *Mass Media Research: An Introduction*. Belmont: Wadsworth Publishing Company.